



MOZAMBİK



KOZMETİK SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : Ekim 2025

Raporu Hazırlayan: Maputo Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Kozmetik Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Mozambik'te kozmetik ürünleri üretimi sınırlıdır. Yerel üretim daha çok sabun, krem türevleri ve bazı bitkisel içerikli ürünlerle sınırlı kalmakta, büyük oranda ithalata bağımlı bir yapı mevcuttur. Kayıt dışı üretim ve ürün satışı pazarda yaygındır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Yerel üretim kapasitesi sınırlı olduğu için ithalata bağımlılık hem üretici hem de tüketici fiyatlarının yüksek seyretmesine neden olmaktadır. KDV'nin %16 olarak uygulanması da satış fiyatlarının yüksek olmasına sebep vermektedir. Diğer taraftan lojistik ve dağıtım ağının yetersiz oluşu ve depolama imkanlarının sınırlı olması nedeniyle maliyetler olumsuz etkilenmektedir. Ancak bazı kadın ürünlerinde kullanım yaygın olduğundan düşük fiyat elde etmek için kayıt dışı ve lisansı olmayan ürünlere talep fazla olmaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Kozmetik Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği Ülkeler

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Esvatini	32.726.000	54,4
2	Güney Afrika	15.961.000	26,5
3	Çin	2.434.000	4,0
4	Portekiz	2.247.000	3,7
5	Hindistan	1.631.000	2,7
6	Almanya	1.609.000	2,7
7	Fildişi Sahili	878.000	1,5
8	Brezilya	532.000	0,9
9	İtalya	467.000	0,8
10	İspanya	394.000	0,7
18	Türkiye	56.000	0,1

2.2 Kozmetik Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği Ülkeler

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Fransa	82.000	51,9
2	Güney Afrika	58.000	36,7
3	Japonya	7.000	13,6
4	Portekiz	6.000	10,4
5	Singapur	3.000	5
6	İtalya	2.000	4,6

2.3 Kozmetik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (Bin \$)	Türkiye'den İthalatı (Bin \$)	Türkiye'den İthalatının Payı
330210	Alkollü solüsyonlar dahil, kokulu madde karışımları ve ... bazlı karışımlar	38.876	13	0,03%
330610	Diş macunları, diş hekimleri tarafından kullanılanlar dahil	9.006	0	0,00%
330499	Güzellik veya makyaj preparatları ve cilt bakımı preparatları (ilaçlar hariç), ...	3.744	3	0,08%
330720	Kişisel deodorantlar ve ter önleyiciler	2.701	16	0,59%
330300	Parfümler ve ağartıcılar (tıraş sonrası losyonlar, kişisel deodorantlar ve saç losyonları hariç)	1.148	1	0,09%
330590	Saçta kullanılan preparatlar (şampuanlar, kalıcı dalga veya düzleştirme preparatları hariç ...)	1.096	0	0,00%
330290	Alkollü solüsyonlar dahil, kokulu madde karışımları ve ... bazlı karışımlar	1.026	2	0,19%
330749	Odalari parfümlemek veya koku gidermek için preparatlar, ... sırasında kullanılan kokulu preparatlar dahil	435	8	1,84%

330690	Ağız veya diş hijyeni preparatları, ... dahil protez sabitleyici macunlar ve tozlar (diş macunları hariç...)	394	0	0,00%
330510	Şampuanlar	369	3	0,81%

2.4 Kozmetik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatı (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatının Payı
330300	Parfümler ve ağartıcılar (tıraş sonrası losyonlar, kişisel deodorantlar ve saç losyonları hariç)	94	-	-
330210	Alkollü solüsyonlar dahil, kokulu madde karışımları ve ... bazlı karışımlar	42	-	-
330499	Güzellik veya makyaj preparatları ve cilt bakımı preparatları (ilaçlar hariç), ...	10	-	-
330119	Turuncgillerin uçucu yağları, terpenli olsun veya olmasın, somut ve mutlak olanlar dahil	7	-	-

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Bin \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	330749	KAPALI YERLERİN GÜZEL KOKMASINDA KULLANILAN DİĞER MÜSTAHZARLAR	38	46	174	230	119
2	330720	VÜCUT DEODORANTLARI VE TER KOKUSUNU	29	5	39	43	45

		ÖNLEYİCİ DEODORANTLAR					
3	330510	ŞAMPUANLAR	6	27	32	30	28
4	330300	PARFÜMLER VE TUVALET SULARI	4	93	239	32	20
5	330499	DİĞER MAKYAJ VE GÜZELLİK BAKIM MÜSTAHAZARLARI	7	9	20	4	12
6	330430	MANİKÜR VE PEDİKÜR MÜSTAHAZARLARI		26	19	45	10
7	330410	DUDAK MAKYAJ MÜSTAHAZARLARI	3	0			10
8	330730	PARFÜMLÜ BANYO TUZLARI VE DİĞER BANYO MÜSTAHAZARLARI		2	1	1	10
9	330210	YİYECEK VE İÇECEK SANAYİİNDE HAMMADDE VEYA KOKU VERİCİ OLARAK KULLANILAN				2	9
10	330590	DİĞER SAÇ MÜSTAHAZARLARI	4	1	0	12	8
	TOPLAM		97	217	544	418	291

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Sektörde temel olarak hedef pazar büyük şehirler olarak görülmektedir. Başkent Maputo başta olmak üzere Maputo'ya yakın Matola Bölgesi, Nampula ve Beira öne çıkan hedef bölgeler olarak dikkat çekmektedir. Ancak kozmetik ürünlerinin özellikle ülkedeki kadınların tamamı tarafından kullanıldığı unutulmamalıdır. Maputo Bölgesi'nde bulunan görece üst gelir grubundaki nüfusun önemli bir alıcı potansiyeline sahip olduğu bilinmektedir. Bu grubun fiyat esnekliği olsa da yine de fiyat/kalite performansına önem verdiği bilinmektedir. Ayrıca ürün çeşitliliğinin sınırlı olması bu grubun fiyat artışlarına rağmen ürünleri satın almaya devam etmesine yol açmaktadır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Mozambik'te genelde kozmetik sektörü bireysel girişimler tarafından sürdürülmekte ve kayıt dışı ürünlerin oldukça fazla olmasından dolayı teknik olarak pazar payı analizi yapmak mümkün bulunmamaktadır. İthalatın pazarda önemli yer tuttuğu ticari firmaların özellikle tedarik anlamında pazarda önemli etkisi olduğu görülmektedir.

Kozmetik anlamında kurumsal bir oluşumdan bahsetmek zor olsa da kadın girişimcilerin bu alanda etkin olduğundan yola çıkılarak Avrupa/Afrika Kadın Girişimcileri Derneği'nin bu sektör için önemli bağlantılara sahip olacağı bilinmektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Derneğ/STKlar ve İletişim Bilgileri

Associação Mulheres Empreendedoras Europa/Africa (Avrupa/Afrika Kadın Girişimcileri Derneği)

Cep Telefonu: +258 82 890 2790

E-mail: kenpfamariano@gmail.com

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Tüm ithalatçıların Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Ulusal Ticaret Müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılması/belgelendirilmesi zorunludur. İthalat lisansı, Ticari fatura, Çeki listesi, Gümrük Beyannamesi, Menşe Şahadetnamesi, Nakliye Belgesi gibi belgeler zorunlu belgelerdir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Sektördeki özellikle hijyen grubuna kayan ürünleri başta olmak üzere bazı ürün grupları sevk öncesi inceleme zorunluluğuna tabidir. İhracatçıların Mozambik'te yetkili kuruluş olan Intertek ile bağlantıya geçerek UCR Numarası (Sevkiyat Referans Numarası) alması gerekmektedir.

SEVK ÖNCESİ İNCELEME	YETKİLENDİRİLMİŞ GÖZETİM ŞİRKETLERİ
- Sevkiyat öncesi fiziki kontrol - Akredite laboratuvarlarda numune alma, test etme ve analiz yapma - Doküman analizi, kontrolü ve doğrulama, - Geçerli standartların gereklerine uygunluğun değerlendirilmesi, - Ürünün üretim sürecindeki teknik gereksinimlerinin ve standartlarının uygunluk düzeyinin değerlendirilmesi amacıyla denetim	INNOQ- Ulusal Normalizasyon ve Standartlar Enstitüsü'nün yetkilendirdiği INTERTEK

4.5 Önemli Fuarlar ve Tarihleri

Sektöre ilişkin olarak en çok kullanılan fuarlardan birisi Genel Ticaret Fuarı niteliğinde olan Maputo Uluslararası Fuarı (FACIM) olarak dikkat çekmektedir. İlgili fuara en son 2015 yılında Milli Katılım organizasyonu gerçekleştirilmiştir.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Ülkede sektörel firma talepleri sınırlı olduğundan çoğunlukla Genel Ticaret Heyetleri düzenlenmektedir. Bu çerçevede gelecek yıllarda Genel Ticaret Heyetlerinin Maputo'da düzenlenmesi planlanmaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Genel olarak kamu kurumları ihale duyurularını web üzerinden yayımlamamaktadır. Ülkedeki ihalelere erişim için Bakanlığımız Dış Talepler Bülteni'nin ihale duyurularının yanı sıra <https://clubofmozambique.com/business/tenders/> linkinin takip edilmesi faydalı olacaktır.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Mozambik ile Türkiye arasında, Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma imzalanmıştır. Tercihli Ticaret Anlaşması ve Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması müzakereleri devam etmektedir.

Portekiz, İtalya, Morityus, BAE, Güney Afrika, Makao, Vietnam, Botswana ve Hindistan ile Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması bulunmaktadır. Ayrıca Mozambik, Güney Afrika Kalkınma Topluluğu'nun (SADC) üye ülkelerinden birisidir. Mozambik'in Malavi ile Tercihli Ticaret Anlaşması bulunmaktadır. Zambiya ile de Tercihli Ticaret Anlaşması sürecinde son aşamaya gelmiştir. Mozambik ayrıca, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Alanı'nda (AfCFTA) yer alan ülkelerdendir.

4.9 Sektörde Etiketleme

Mozambik'te etiketleme gereklilikleri de oldukça karmaşık olup, yurt içinde perakende satışa yönelik tüm ürünlerin ithalattan önce Portekizce olarak etiketlenmesi ve ticari ve/veya sıhhi teknik düzenlemelere uyması gerekmektedir. Anılan prosedürler, ilave zaman ve maliyet kaybına sebep olmaktadır. Özellikle son dönemde Portekizce etikete sahip olmayan ürünlerin ithalatçılarına cezalar verildiği görülmektedir.

4.10 Lojistik

Yıllık bazda 8 milyon ton Demiryolu taşımacılığı (%15,8), 41 milyon ton Deniz taşımacılığı (%79,5) 2,6 milyon ton Hava taşımacılığı (%4,7) dış ticarete kullanılmaktadır.

Ülke karayolu anlamında az gelişmiş durumdadır. Örneğin, ülkenin ana karayolu olarak N1 yolunun büyük bölümü kullanılamaz durumdadır.

Demiryolu olarak 3.000 km'lik bir ağ olsa da tüm ağın tam anlamıyla verimli bir biçimde kullanılamadığı bilinmektedir. Güney Afrika, Zimbabve, Zambiya ve Malavi'nin ticareti için kullanılmakta olan demiryolu ağı Maputo, Beira ve Nacala Limanlarına bağlantıyı sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Ülke içi Kuzey ve Güney bağlantısı bulunmamaktadır.

TAP Portekiz, Türk Havayolları, LAM Havayolları, Kenya Havayolları, Etiyopya Havayolları, Güney Afrika Havayolları ve Airlink gibi az sayıda firmanın faaliyet gösterdiği Mozambik'te aktif tek uluslararası havalimanı Maputo Havalimanı'dır.

Mozambik, güneyde Güney Afrika'dan kuzeyde Tanzanya'ya kadar uzanan bir alanın yanı sıra Hint Okyanusu'na geçiş sağlayan yaklaşık 2.500 km'lik uzunluktaki kıyı şeridinde sahip bir ülkedir. Ülkenin geniş kıyı şeridi boyunca, uluslararası ticaret ve komşu ülkeler için önemli geçit görevi gören Maputo, Beira ve Nacala Limanları bulunmaktadır.

Mozambik limanları, ülkenin iç kesimlerine ve komşu ülkelere bağlayan üç koridora bölünmüştür: Maputo Koridoru (Güneyde; Güney Afrika ve Esvatini ile bağlantılı), Beira Koridoru (Orta Bölgede; Zimbabwe ile bağlantılı) ve Nacala Koridoru (Kuzeyde; Malavi ve Zambiya ile bağlantılı).

Sonuç olarak; Malavi, Esvatini, Güney Afrika, Zambiya ve Zimbabwe, dış ticaretlerinin bir kısmını Mozambik limanları üzerinden gerçekleştirmektedir.

Mozambik'in Angola, Etiyopya, Zimbabwe, Kenya, Katar, Türkiye, Portekiz ve Güney Afrika'ya doğrudan uçuşları mevcuttur.

Mozambik'teki demiryolu ağı, Güney Afrika'dan Maputo Limanı'na, Zimbabwe'den Beira Limanı'na ve Zambiya/Malavi'den Nacala Limanı'na uzanan doğu-batı rotalarından oluşmaktadır. Güney Afrika ile trenlerin her iki ülkede de engelsiz olarak dolaşması konusunda mutabakata varılmasıyla Maputo Limanı'nın kargo akışının daha da artması beklenmektedir.

20'lik konteyner için 25 ile 40 gün arasında ortalama 4.000 dolarlık bir maliyet, 40'lık konteyner için ise 5.600 dolarlık bir maliyet söz konusudur.

Kg başına 70 dolarlık bir hava kargo maliyeti mevcuttur. Yüksek kg taşımalarında maliyet kg başına 18 dolar seviyelerine gerileyebilmektedir.

4.11 Dağıtım Kanalları

Mozambik'te dağıtım kanallarının yapısı ürünün sektörüne ve ülkenin hangi bölgesi olduğuna göre farklılıklar göstermektedir. Ancak, genel olarak bahsedilecek olursa, ülke dağıtım açısından haritadaki gibi güney, orta ve kuzey olarak üç farklı bölüme ayrılabilir.

Ülkenin güney kesimi başkent Maputo ve çevresindeki bölgeler olacak şekilde düşünülebilir. Bu bölgeye ürünler Güney Afrika ve Maputo Limanı üzerinden gelmektedir. Dağıtım merkezi Maputo olup buradaki ithalatçılar ve distribütörlerden bayi ve diğer toptancılara dağıtılmaktadır. Güney Bölgesi Güney Afrika'ya iki noktadan bağlı olup buralardan bireysel ve gayri resmi olarak ülkemizdeki bavul ticaretine benzer bir şekilde ticaret gerçekleştirilmektedir. Binek araçların ve minibüslerin arkasına bağlanan küçük römorklar aracılığı ile ürünler sınırdan günlük olarak geçirilmekte ve genelde resmi olmayan dağıtım kanallarına hizmet etmektedir.

Ülkenin orta bölümündeki dağıtım merkezi ise Beira'dır. Burada bulunan liman önemli bir ihracat ve ithalat limanıdır. Aynı şekilde, Mozambik'in ve yine komşularının ithal ettiği ürünler için de bir giriş noktasıdır. Beira şehrinde de buna bağlı olarak önemli dış ticaret şirketleri ve dağıtım şirketleri bulunmaktadır.

Son olarak, ülkenin kuzeyinde bulunan Nacala Limanı da oldukça önemli bir limandır ve giderek daha da önem kazanmaktadır. Nacala ekonomik koridorunun başlangıç noktasını oluşturan Nacala Limanı doğal derin su limanı olup önemli tarım ve sanayi yatırımları alan bölgenin lojistik merkezidir.

Ülkede üretim kısıtlı olduğu için kozmetik ürünlerinde üreticiden toptancıya daha sonrasında perakende satış mağazaları üzerinden müşteriye ulaşan dağıtım kanalları döngüsünün Mozambik'te genelde geçerli olmadığı görülmektedir. Ülkede toptancılar yerleşik ticaret firmaları ve/veya yurt dışındaki müşterileri üzerinden iç pazara satış gerçekleştirmektedir.

4.12 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Elektronik ticaret genelde sosyal medya üzerinden kayıt dışı bir biçimde yürütülmektedir. SMS üzerinden elektronik ödemeler gerçekleşmekte ve ürünlerin dağıtımını bireysel olarak yapılabilmektedir. Bunun dışında elektronik satış yapan web siteleri de mevcuttur. Ancak taklit ürünlerin ülkede çok yaygın olması nedeniyle riskler bulunmaktadır.

Başlıca platformlar olarak Amazon ve Alibaba yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca “Buy.co.mz (<https://buy.co.mz/>)” ve “Xava – (<https://Xava.co.mz/>)” kullanılan diğer platformlardır.

4.12.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Pazar yeri olarak Facebook başta olmak üzere diğer sosyal medya platformlarının yaygın bir biçimde kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca özellikle Mozambik'te yaşayan Çin vatandaşları aracılığıyla Çin'deki pazaryerleri üzerinden alıcı ve satıcı buluşmalarının yapıldığı bilinmektedir.

4.12.2 Resmi Tatiller

Tarih	Resmi Tatiller
1.01.2025	Evrensel Kardeşlik Günü - Yeni Yıl Tatili
3.02.2025	Mozambik Kahramanlık Günü
7.04.2025	Mozambik Kadınlar Günü
1.05.2025	Uluslararası İşçi Bayramı (Günü)
25.06.2025	Ulusal Bağımsızlık Günü
7.09.2025	Zafer Günü (Bayramı) / Lusaka Anlaşması
25.09.2025	Silahlı Kuvvetler Günü

4.10.2025	Barış ve Uzlaşma Günü
29.10.2025	Cumhuriyet Bayramı
10.11.2025	Maputo Şehir Günü
25.12.2025	Aile Günü /Noel Tatili

4.12.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Facebook, WhatsApp ve Instagram en çok kullanılan sosyal medya platformları olarak görülmektedir.

4.13 Tanıtım ve Pazarlama

Ülkede sosyal medya, radyo ve televizyon reklamları tanıtımda aktif rol oynamaktadır. Özellikle halk tarafından sevilen kişilerin reklamlarda yer alması oldukça etkili bir tanıtım faaliyeti olarak bilinmektedir. Bazı bölgelerde afişler, elle dağıtılan broşürler de etkili olabilmektedir.

4.14 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Sektörde özellikle yüz bakımı ve makyajı ürünleri ön plana çıkmaktadır. Üst gelir grubu kaliteli ve uygun fiyatlı alternatiflere ve yeni trendlere açık görünmektedir. Doğum günleri ve düğün merasimleri başta olmak üzere tören niteliğindeki kutlamalar ülkede başlıca sosyalleşme ve eğlence etkinlikleri olarak göze çarpmaktadır. Bu kapsamda ilgili ürünlere geniş minvalde talep mevcuttur.

4.15 Sektörde Vergiler

Mozambik'te iç pazardaki satışlarda %16 KDV uygulanmaktadır. Ayrıca KDV ithal ürünlerde %16 olarak uygulanmaktadır. Belli ürünlerde tüketim vergileri de uygulanmaktadır. Bunun dışında gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. Gümrük tarifeleri %2,5 ila %20 arasında değişmektedir. Sektöre ilişkin detaylı gümrük vergilerine <https://jue.mcnet.co.mz/mcnet/portal/homepage> adresinden ulaşılabilir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Mozambik pazarında önemli bir boşluk olduğu bilinmektedir. Tüketicilerin kısıtlı alternatiflere sahip olması ve rekabetin zayıf olması düşük ve orta kalite ürünlerin yüksek fiyatlara satılmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda, ithalatçılar için Türkiye'den ürün getirmek avantajlı olmaya devam edecektir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Türk yatırımcıları Mozambik'teki prosedürlerin ve bürokratik süreçlerin yavaşlığı/çözumsuzluğu konusunda sorunlar yaşamaktadır. Zaman zaman kalifiye iş gücüne ulaşım konusunda sorunlar yaşandığı görülmektedir. Ayrıca ülkenin ekonomik ve altyapı gelişimi anlamında düşük seviyede bulunması Türk yatırımcılar açısından negatif bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Yüksek navlun fiyatları dış ticaret taşımalarındaki temel problem olarak ortaya çıkmaktadır. İki ülke arasındaki vize uygulamasının devam etmesi ticaret hızını bir miktar azaltmaktadır. Ayrıca ülkeye giden konteynerin geri gelirken de dolu gelmesi yönündeki planlamalar dış ticaretin ivmesini zaman zaman olumsuz etkileyebilmektedir. Gümrük süreçlerinde uygulanan keyfi uygulamalar da ihracatçılarımız için süreç yavaşlatıcı bir diğer etken olarak dikkat çekmektedir.

7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Türk firmalarının bayilik ve zincirler kurarak kendi ürünlerinin pazardaki payını artırmaları mümkün olacaktır. Ayrıca genel anlamda Türk malına karşı olumlu bir algı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, pazarda tutunma sürecinin diğer ülkelere kıyasla daha kolay olabileceği düşünülmektedir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Firmaların Mozambik pazarında yatırım fırsatlarını da gözden geçirebileceği düşünülmektedir.

Genel olarak Serbest Bölgelerde makine ve ekipman ve hammadde için KDV ve gümrük muafiyeti, belirli oranlarda kurumlar vergisi muafiyet veya indirimi, özel serbest kambiyo rejimi uygulaması, esnek iş hukuku rejimi, arazi tahsis gibi teşvikler sağlanmaktadır.

Sanayi Serbest Bölgelerinde faaliyette bulunmanın ön şartı, üretimin %70'inin ihraç edilmesi zorunluluğudur. Özel Ekonomik Bölgede böyle bir şart aranmamaktadır.

Serbest Bölgeler, Özel Ekonomik Bölge ve Sanayi Serbest Bölgesine tanınan teşvikler aşağıda sıralanmıştır:

Bölge	KDV- Gümrük Muafiyeti	Kurumlar Vergisi (KV) Muafiyeti
Serbest Bölge	Muaf	İlk 5 yıl muaf, 6-10. Yıl %50, daha sonra %25 indirim
Özel Ekonomik Bölge	Muaf	İlk 3 yıl muaf, 4-10. Yıl %50, daha sonra %25 indirim
Sanayi Serbest Bölgesi	Muaf	İlk 10 yıl muaf, 11-15. Yıl %50, daha sonra %25 indirim

9. Genel Değerlendirme

Yapılan araştırmalar, edinilen tecrübeler ve değerlendirmeler sonucunda ilgili sektörde Mozambik'e ihracat potansiyelimizin olduğu görülmektedir. 33 milyonluk nüfusun ciddi anlamda her geçen yıl daha da fazla ilgili ürünlere ihtiyacı olacaktır. Sektörün fiyat ve kalite performansının gelir düzeyi yüksek kesim tarafından yetersiz görülmesi pazarda boşluk olduğunu kanıtlar niteliktedir. İhracatçılarımızın ilerleyen dönemde ülkemizin Mozambik'teki pazar payını artırarak önemli kazanımlar elde etmeleri beklenmektedir.

10. Yararlı Adresler

İlgili Kuruluşlar

Maliye Bakanlığı Adres : Av. Julius Nyerere n° 496, 5° Andar Maputo, Moçambique Telefon: +258 21 481600 Internet Adresi: https://www.mef.gov.mz/	Ekonomi Bakanlığı Adres: Praça 25 de Junho 300 Maputo CP 1831 Telefon: +258-21-352600 Internet Adresi: www.mic.gov.mz
---	--

Ulaşılabilir Hukuki, Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

KPMG Auditores e Consultores SARL Adres: 1.233 street , N°72 C Hollard building P.O. Box N° 2451, Maputo Tel: +258-21-355200 / +258 82 317 6340 +258 84 355 2000 Web: www.kpmg.co.mz E-posta: mz-fminformation@kpmg.com	Ernst & Young LDA Adres: Belmiro Obadias Muianga, St. 179 P.O Box 366, Maputo Tel: +258-21-353000 / +258 21 32 4043 Web: www.ey.com/mz
Sal & Caldera LDA Adres: Av. da Marginal, N° 4985, 1° Floor - ZEN Building, Maputo Tel: +258-21-241-400 / + 258 21 49 47 Web: www.salcaldeira.com E-posta: admin@salcaldeira.com	Pricewaterhouse Coopers Moçambique Adres: Av. Vladimir Lenine, 174, 4th floor, Millennium Park building - Maputo Tel: +258-21-350400 / +258 21 307620 Web: www.pwc.com/mz
Grant Thornton Adres: Fontes Pereira de Melo St.No. 60 – PO BOX 883, Maputo Tel: +258 21 311937 E-posta: gtm@mz.gt.com	Deloitte & Touche Moçambique, Lda Adres: Av. Zedequias Manganhela, N°267, 5 th floor, JAT 4 Building, P.O. Box 2581, Maputo Tel: +258 21320955 / +258 84 398 0496 / +258 84 291 0407 E-posta: jomachado@deloitte.co.mz Web: www.deloitte.com/mz

11. Kaynakça

<https://www.trademap.org/>

<https://clubofmozambique.com/>

<https://www.statista.com/>

<https://360mozambique.com/>

<http://tariffdata.wto.org/ReportersAndProducts.aspx>